



ÚSTAVNÍ SOUD

JOŠTOVA 8, 660 83 BRNO

Vážený pan

V Brně dne 11. srpna 2015
Sp. zn.: SPR. ÚS 433/15

Vážený pane

tímto reaguji na Vaše žádosti o informace ze dne 2. 8. 2015 a 6. 8. 2015 podané podle ustanovení § 13 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), které jsou Ústavním soudem evidovány pod sp. zn. SPR. ÚS 433/15. Vzhledem k tomu, že obě žádosti jsou obsahově totožné, zodpovím je společně. Níže v textu naleznete odpovědi na Vaše otázky:

1) Jaké datum je rozhodné pro započetí běhu lhůty k podání ústavní stížnosti? Počíná tato lhůta běžet od doručení rozhodnutí Nejvyššího soudu advokátovi stěžovateli, nebo již od okamžiku, kdy si jej stěžovatel vyžádá ve spisovně Nejvyššího soudu? Kde je tento postup upraven?

Ustanovení § 72 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZÚS“), stanoví, že „[ú]stavní stížnost lze podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.“

Ustanovení § 63 ZÚS stanoví, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se pro řízení před Ústavním soudem přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu a předpisy vydané k jeho provedení. Vzhledem k tomu, že ZÚS neobsahuje jasné pravidlo na Vámi položený dotaz, je třeba v souladu s § 63 ZÚS podpůrně použít zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Konkrétně půjde o ustanovení § 50b odst. 1 a 2 o. s. ř., jež stanoví:

„(1) Má-li účastník zástupce, doručuje se pouze zástupci, nestanoví-li zákon jinak.“

„(2) Má-li účastník zástupce s procesní plnou mocí, nařídí předseda senátu doručení písemnosti (elektronického dokumentu) jen tomuto zástupci, nestanoví-li zákon jinak.“

V tomto kontextu jde především o ustanovení § 50b odst. 2 o. s. ř., neboť podle § 25 o. s. ř. je advokátovi možné udělit pouze procesní plnou moc. Tudíž pravidlem je, že doručuje pouze zástupci. Výjimky z této povinnosti, kdy se doručuje také účastníku, stanoví ustanovení § 50b odst. 4 o. s. ř.

Z judikatury Nejvyššího soudu dokonce plyne závěr, že „[j]e-li účastník zastoupen a písemnost není doručena jeho zástupci, ale přímo jemu, nejde o řádné doručení písemnosti“ (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1860/2004 ze dne 4. 2. 2005).¹ Náležitě právní účinky tudíž má pouze doručení písemnosti (rozhodnutí) advokátovi, nikoli účastníku, kterého tento advokát zastupuje. Rozhodným dnem tudíž bude den doručení rozhodnutí advokátovi.

2) Zákon o Ústavním soudu pro stěžovatele stanoví podmínku obligatorního právního zastoupení, tj. že tito musí být vždy zastoupeni advokátem. Žádáte o sdělení, „jak má stěžovatel postupovat a jaké ustanovení to řeší, když již 5 advokátů odmítlo podat ústavní stížnost stěžovatele“?

Ve Vámi uvedené situaci můžete požádat, aby Vám byl advokát - v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“) - ustanoven Českou advokátní komorou.

Pro úplnost uvádím úplné znění ustanovení § 18 zákona o advokacii, které stanoví:

„(1) Advokát je oprávněn poskytnutí právních služeb odmítnout, pokud nebyl podle zvláštních předpisů ustanoven nebo Komorou k poskytnutí právních služeb podle odstavce 2 určen; ustanovení § 19 tím není dotčeno.

(2) Ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle tohoto zákona (dále jen "žadatel"), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasného návrhu advokáta určila. V téže věci však může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19. V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb, včetně povinnosti poskytnout právní pomoc bezplatně nebo za sníženou odměnu, pokud to odůvodňují příjmové a majetkové poměry žadatele. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.

(3) Pokud žadatel žádá, aby mu byly právní služby určeným advokátem poskytnuty bezplatně nebo za sníženou odměnu, je povinen současně s podáním návrhu na určení advokáta Komorou prokázat, že jeho příjmové a majetkové poměry takové poskytnutí právních služeb odůvodňují; způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komorě sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti po předchozím vyjádření Komory vyhláškou.

¹ JIRSA, JAROMÍR. Občanské soudní řízení: soudcovský komentář. Kniha I. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, komentář k § 50b o. s. ř. Citováno podle verze dostupné v databázi ASPI.

(4) Komora určení advokáta kdykoli zruší, pokud během poskytování právních služeb tímto advokátem v příslušné věci pominou důvody, na základě kterých byl advokát Komorou určen. Nedohodne-li se advokát s klientem jinak nebo neučiní-li klient jiné opatření, je advokát povinen po dobu 15 dnů ode dne, kdy došlo ke zrušení jeho určení k poskytování právních služeb, činit veškeré neodkladné úkony tak, aby klient neutrpěl na svých právech nebo oprávněných zájmech újmu. To neplatí, pokud klient advokátovi sdělí, že na splnění této povinnosti netrvá.

(5) Povinnost určeného advokáta poskytnout právní služby bezplatně nebo za sníženou odměnu Komora kdykoli, popřípadě i se zpětnou účinností, zruší nebo změní, jestliže se po dobu poskytování právních služeb určeným advokátem ukáže, že poměry klienta poskytnutí právních služeb bezplatně nebo za sníženou odměnu neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

(6) Mají-li být právní služby určeným advokátem poskytnuty bezplatně nebo za sníženou odměnu, Komora dbá na to, aby k takovému poskytnutí právních služeb byli advokáti určováni rovnoměrně, a to i s ohledem na složitost věci, ve které mají být právní služby poskytnuty, a na možné náklady, které mohou určenému advokátovi v souvislosti s poskytnutím právních služeb vzniknout.“

3) Dále žádáte o sdělení jmen „asistentů soudců pomáhajících soudcům Ústavního soudu řešit usnesení ústavního soudu [sp. zn.] II. ÚS 664/12, [...] zejména asistenta soudce zpravodaje první stížnosti, tzn. asistenta profesora Holländera.“ Dále též žádáte sdělit jména a tituly dalších osob, jež na přípravě výše citovaného rozhodnutí a mnohých dalších rozhodnutích participovaly, příkladmo uvádíte např. zaměstnance ministerstva vnitra či ministerstva spravedlnosti.

Jak správně uvádíte, soudcem zpravodajem v řízení vedeném pod sp. zn. II. ÚS 664/12 byl prof. Pavel Holländer. Usnesení, jímž bylo toto řízení ukončeno, bylo vyneseno dne 13. 4. 2012. Interní databáze Ústavního soudu neposkytuje informaci o tom, který z asistentů prof. Holländera se na zpracování tohoto rozhodnutí podílel. V době vydání tohoto rozhodnutí, tj. ke dni 13. 4. 2012, byli asistenty prof. Holländera:

- JUDr. Libor Hanuš, Ph.D.,
- JUDr. Jarmila Štěpánková,
- JUDr. Eva Zarembová.

Ve Vaší žádosti se tážete také na jména a tituly dalších asistentů soudců zpravodajů v jiných řízeních, zde si Vás, v souladu s ustanovením § 6 zákona o svobodném přístupu k informacím, dovolím odkázat na webové stránky Ústavního soudu. Stránky obsahují informace o všech asistentech soudců Ústavního soudu (současných i emeritních), a to včetně určení období, kdy u Ústavního soudu, resp. konkrétního soudce, působili. Požadované informace zde tudíž sám dohledáte.

Co se týče Vaší otázky na další pracovníky, zejména pak uvádíte pracovníky ministerstva spravedlnosti, ministerstva vnitra či jiné externí poradce, kteří se na zpracování Vámi citovaných rozhodnutí podíleli, pak Vás musím informovat, že nikdo takový se na rozhodování Ústavního soudu nepodílel a nepodílí. Ostatně s ohledem na ústavní principy nezávislosti a ne-

strannosti soudní moci (čl. 82 odst. 1 Ústavy ČR) je participace takových osob na rozhodovací činnosti Ústavního soudu vyloučena.

4) „Sdělte, zda žádost Ústavnímu soudu projednat věc celým plénem a veřejně a v naléhavém režimu [...] nesnese nějaké (jaké?) výjimky a může být podána bez advokáta?“

Vámi uváděný úkon nepodléhá žádným výjimkám z povinnosti být zastoupen advokátem (§ 30 odst. 1 a § 31 ZÚS). Obecně vzato, povinnost právního zastoupení se vztahuje na celé řízení před Ústavním soudem, bez výjimky (srov. např. usnesení sp. zn. II. ÚS 275/04 ze dne 12. 0. 2004). Všechny úkony účastníka řízení vůči Ústavnímu soudu tudíž musí být učiněny prostřednictvím právního zástupce (advokáta).

5) „Má stěžovatel právo žádat Ústavní soud o přidělení advokáta ex officio v řízení dle č. 4 v naléhavém režimu dle čl. 39 zákona o [Ú]stavním soudu?“

Ne, stěžovatel takové právo nemá. Ústavní soud ve své konstantní judikatuře odmítá názor, že by mohl stěžovateli ustanovit jako zástupce advokáta. Ústavní soud totiž shledal, že možnost přiměřeného použití o. s. ř. podle ustanovení § 63 ZÚS je, vzhledem k existenci výslovné úpravy zastupování před Ústavním soudem, obsažené v § 29 a § 30 ZÚS, vyloučena (srov. stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 1/96 ze dne 21. 5. 1996).

Právo na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) je v řízení před Ústavním soudem garantováno výše zmíněným určením advokáta Českou advokátní komorou podle § 18 zákona o advokacii (z celé řady rozhodnutí k této otázce srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 296/97 ze dne 17. 3. 1998; sp. zn. II. ÚS 275/04 ze dne 12. 0. 2004).

6) Dále se ptáte, zda Ústavní soud disponuje informacemi o tom, „jaký je reprezentativní vzorek k měření obsahu THC v konopí, když je na zahradě 800 rostlin?“

Na tento Váš dotaz bohužel nemohu odpovědět, jelikož těmito údaji Ústavní soud nedisponuje.

7) Závěrem žádáte, zda by Vám Ústavní soud nemohl sdělit, „jaký právní nástroj užít, aby nžže v příloze uvedené právní otázky odmítané podát od roku 2010 Soudnímu dvoru EU se souhlasem výše uvedených ústavních soudců žadacích stěžovatelem vyloučit v projednávání v plénu a nově opět zakázané předat SDEU [N]ejvyšším soudem, našly odpověď a rozhodnutí s razítkem České republiky?“

S politováním Vám musím oznámit, že ani na tento Váš dotaz nemohu odpovědět. Vámi položená otázka totiž směřuje ke zjištění právního názoru Ústavního soudu, který prozatím není vyjádřen v judikatuře, nepodléhá proto zákonu o svobodném přístupu k informacím.

S pozdravem

Ivo Pospíšil
generální sekretář Ústavního soudu